

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΕΠΑΛ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Αφθονία» και οι σύγχρονες όψεις της απανθρωποίησης

[...] Μας δίνει αλήθεια ο κόσμος αυτός των πάμπολλων αντικειμένων, που αγοράζουμε για μας ή χαρίζουμε στους άλλους ή χαρίζουν εκείνοι σε μας μια πλουσιότερη αίσθηση ζωής; Γίνεται η ζωή μας ανθρωπινότερη και ουσιαστικότερη; Επικοινωνούμε καλύτερα απ' ό,τι όταν ο βομβαρδισμός των διαφημίσεων και το μαστίγιο της ρεκλάμας δεν είχε φτάσει σε τέτοιο σημείο τελειότητας ώστε ν' αγωνιούμε για την απόκτηση πραγμάτων, που είναι πολύ αμφίβολο αν τα έχουμε ανάγκη, αν θα τα χρησιμοποιήσουμε ποτέ, αν θα μας δώσουν μια πρόσκαιρη έστω υλική ή αισθητική απόλαυση; Έχουμε ποτέ σκεφτεί μέχρι ποιου σημείου έχουμε πάψει να ελέγχουμε τη ζωή μας και να τη διαμορφώνουμε ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες κι επιθυμίες μας; Δεν είναι οι τελευταίες αυτές που κατευθύνουν τη ζωή μας, αλλά η ανάγκη του ώριμου καπιταλισμού να επιβιώσει, που μας μεταβάλλει όλο και περισσότερο σε καταναλωτικές μηχανές.

Ο πολύτιμος χρόνος της πεπερασμένης ζωής μας φορτίζεται με το άγχος, όχι πάντοτε της επιβίωσης, που κι αυτό έτσι κι αλλιώς δεν το έχουμε ξεπεράσει, αλλά με την αγωνία για την απόκτηση πραγμάτων περιθωριακών, κακόγουστων και άχρηστων. Ξεγελιόμαστε μέσα στο παιχνίδι της «αφθονίας» και μπαίνουμε στο χορό της σπατάλης όταν ακόμα δεν έχουμε αντιμετωπίσει θεμελιακές αναγκαιότητες της ζωής μας. Με τον τρόπο αυτό χάσαμε και την αίσθηση του βιωμένου πράγματος, που 'ναι «δικό μας» γιατί το έχουμε ζήσει, τ' αγαπούμε και κάτι μας συνδέει μαζί του.

Το πιο «μοντέρνο» υποτίθεται ότι είναι και το καλύτερο και χίλια δυο παλιά ωραία πράγματα τα παραγκωνίζουμε και τα πετάμε, επειδή δεν ανταποκρίνονται στις τυποποιημένες αξιώσεις, που μας σερβίρει η μαζική βιομηχανική παραγωγή.

Μέσα σε φρενίτιδα «νεωτερισμού» ξεχάσαμε την αξία της ανθρώπινης χειρονομίας κι επικοινωνούμε με δώρα «αποδεικτικά» των καλών μας αισθημάτων και προσθέσεων εκεί, που μια γνήσια επαφή έχει πια εκλείψει. Εκείνο, που τελικά αποδεικνύουμε είναι βέβαια ότι είμαστε άνθρωποι «φτιαγμένοι» κι «επιτυχημένοι», επομένως σε θέση να κάνουμε δώρα ανάλογα με τη θέση μας.

Άλλο αν γι' αυτή την «επιτυχία» δεν μας μένει χρόνος να διαβάσουμε ένα βιβλίο, να χαρούμε ένα λουλούδι, να καλλιεργήσουμε μια γλάστρα. Κατάκοποι από τον ανήφορο αυτόν της «επιτυχίας» μαζευόμαστε κάπου όχι για να συζητήσουμε και να διασκεδάσουμε πραγματικά, αλλά για να θορυβήσουμε μέσα σε μια ατμόσφαιρα φορτσαρισμένης ευθυμίας και ιλαρότητας. Και όταν μαζευόμαστε και πάλι λειτουργούμε μέσα στο κλίμα του υπερκαταναλωτισμού, που μας έχει γίνει δεύτερη φύση. Τρώμε περισσότερο απ' ό,τι μας χρειάζεται και «γλεντάμε» βαραίνοντας το στομάχι σε βαθμό, που να μην μπορούμε πια να σκεφτούμε, σε σημείο που το μυαλό μας πέφτει σε αφασία...

Η σιωπή, η έλλειψη επικοινωνίας απλώνεται ανάμεσά μας όλο και περισσότερο και το κενό που δημιουργείται προσπαθούμε να το καλύψουμε μ' έναν ανταγωνισμό καταναλωτικής επίδειξης κι απλοχεριάς εκεί όπου πραγματική αρχοντιά και ουσιαστικός σεβασμός του άλλου έχουν πια χαθεί.

Βασίλης Φίλιας
«Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις»

ΘΕΜΑ Α

A.1. Να εξηγήσετε με δικά σας λόγια σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων γιατί ο άνθρωπος έχει χαρακτηριστεί ως καταναλωτική μηχανή σύμφωνα με το κείμενο του Φίλια «Αφθονία και οι σύγχρονες όψεις της απανθρωποίησης».

Μονάδες 15

A.2. Να εξηγήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στα συγκεκριμένα χωρία της πέμπτης παραγράφου:

- γι' αυτήν την «επιτυχία»
- και «γλεντάμε» βαραίνοντας

Μονάδες 3

A.3. Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο κείμενο; Γιατί έχει επιλέξει ο συντάκτης του κειμένου το συγκεκριμένο πρόσωπο;

Μονάδες 4

A.4. Νεωτερισμού, αξιώσεις: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις μία περίοδο λόγου, έτσι ώστε να φαίνεται η σημασία της.

Μονάδες 4

A.5. Να επισημάνετε δύο διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις της τέταρτης παραγράφου («Μέσα σε ... τη θέση μας») και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους.

Μονάδες 4

A.6. Σε μια εκδήλωση του σχολείου σας με θέμα «Κατανάλωση και Απανθρωποίηση» καλείστε σε μία σύντομη ομιλία σας να αναφερθείτε στους τρόπους με τους οποίους ο σύγχρονος άνθρωπος και ειδικά ο νέος θα καταφέρει με την αρωγή του σχολείου να χαλιναγωγήσει την καταναλωτική του μανία.(200-250 λέξεις).

Μονάδες 20

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«Γεννήθηκα για να 'χω τόσα»

ΓΥΜΝΟΣ, ΙΟΥΛΙΟ ΜΗΝΑ, το καταμεσήμερο. Σ' ένα στενό κρεβάτι, ανάμεσα σε δυο σεντόνια χοντρά, ντρίλινα, με το μάγουλο πάνω σε στο μπράτσο μου που το γλείφω και γεύομαι την αρμύρα του. Κοιτάζω τον ασβέστη αντίκρου στον τοίχο της μικρής μου κάμαρας. Λίγο πιο ψηλά το ταβάνι με τα δοκάρια. Πιο χαμηλά την κασέλα όπου έχω αποθέσει όλα μου τα υπάρχοντα: δυο παντελόνια, τέσσερα πουκάμισα, κάτι ασπρόρουχα. Δίπλα, η καρέκλα με την πελώρια ψάθα. Χάμου, στ' άσπρα και μαύρα πλακάκια, τα δυο μου σάνταλα. Έχω στο πλάι μου κι ένα βιβλίο. Γεννήθηκα για να 'χω τόσα. Δεν μου λέει τίποτε να παραδοξολογώ. Από το ελάχιστο φτάνεις πιο σύντομα οπουδήποτε. Μόνο που ' ναι πιο δύσκολο. Κι από το κορίτσι που αγαπάς επίσης φτάνεις, αλλά θέλει να ξέρεις να τ' αγγίζεις οπότε η φύση σου υπακούει. Κι από τη φύση – αλλά θέλει να ξέρεις να της αφαιρέσεις την αγκίδα της.

Οδυσσέας Ελύτης
Από τη συλλογή του
«Ο μικρός Ναυτίλος»

ΘΕΜΑ Β

B.1. Σε μία παράγραφο 50-60 λέξεων να καταγράψετε ποιες είναι οι σκέψεις του ποιητή. Τεκμηριώστε την απάντησή σας με στοιχεία του ποιήματος.

Μονάδες 15

B.2.α. Το ποίημα εντάσσεται στη μοντέρνα ποίηση. Να εντοπίσετε τρία από τα χαρακτηριστικά της που βρίσκονται στο ποίημα. (Μονάδες 9)

β. Ο τίτλος του ποιήματος « Γεννήθηκα για να 'χω τόσα» επαναλαμβάνεται μέσα στο ποίημα. Να ερμηνεύσετε τη λειτουργία της επανάληψης ως προς το νόημα του κειμένου. (Μονάδες 6)

Μονάδες 15

B.3. «Από το ελάχιστο φτάνεις πιο σύντομα οπουδήποτε. Μόνο που 'ναι πιο δύσκολο». Συμμερίζετε την άποψη του Ελύτη; Την υιοθετείτε στην καθημερινότητά σας και με ποιον τρόπο; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΕΛΛΗ ΒΑΣΙΛΕΡΗ